

GASO

**GĀZES APGĀDES SISTĒMAS
OPERATORS**

Akciju sabiedrības

“GASO”

Dabāsgāzes sadales sistēmas

pakalpojuma tarifu projekts

PUBLICĒJAMĀ DAĻA

Rīga, 2025. gada 4. aprīlis

SATURS

1.	Kopsavilkums.....	3
2.	Kopējās sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas.....	4
3.	Tarifi.....	5
	Mainīgais maksājums.....	5
	Fiksētais maksājums sadales sistēmas jaudas uzturēšanai un attīstīšanai.....	5
	Speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem.....	5
4.	Tarifu projekta sagatavošanas bāze.....	7
	Galvenie pamatprincipi.....	7
	Sadales sistēmas pārklājums.....	8
	Dabaszāzes patēriņa izmaiņas.....	9
5.	Tarifus veidojošo izmaksu skaidrojums.....	11
	Regulējamo aktīvu bāze.....	11
	Kapitāla atdeve.....	12
	Nolietojums un amortizācija.....	12
	Nodokļi.....	12
	Ekspluatācijas izmaksas.....	12
	Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabaszāzes zudumu izmaksas.....	12
	Personāla izmaksas.....	13
	Kārtējo tīrīšanas uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas.....	13

1. Kopsavilkums

AS "Gasol" (turpmāk – Gasol) ir vienīgais licencētais dabasgāzes sadales sistēmas uzņēmums Latvijā, kas nodrošina dabasgāzes piegādi vairāk nekā 368 tūkstošiem lietotāju Latvijā un uztur 5 479 km¹ dabasgāzes sadales gāzesvadu sistēmu. Sadales sistēmas operators nodrošina sistēmas ekspluatāciju un dabasgāzes uzskaiti, avārijas dienesta darbību, sadales infrastruktūras attīstību un veic jaunu sadales gāzesvadu tīklu plānošanu un izbūvi, kā arī jaunu lietotāju piesaisti.

Dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojums ir regulēta saimnieciskā darbība, un galvenos ieņēmumus Gasol gūst no sniegtā dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma, atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) apstiprinātajiem dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifiem, kuri ir aprēķināti atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Kopš 2019. gada 1. janvāra spēkā ir tarifu struktūra, kas paredz dabasgāzes sadales sistēmas lietotāju dalību sadales sistēmas operatora pastāvīgo izmaksu segšanā jeb ņem vērā lietotāja pieslēguma maksimālās atļautās slodzes vai pieteiktās slodzes apmēru. 2026. gada dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu projektā (turpmāk – 2026. gada tarifu projekts) spēkā esošā tarifu struktūra būtiski netiek mainīta.

Līdzīgi kā līdz šim, jaunie sadales sistēmas pakalpojuma tarifi ietver fiksētu komponenti, atbilstoši pieslēguma atļautajai vai pieteiktajai slodzei, un mainīgu komponenti, atbilstoši piegādātās dabasgāzes apjomam. 2026. gada tarifu projektā tiek saglabātas septiņas mainīgā tarifa grupas, un lietotājiem mainīgais tarifs tiek piemērots, ņemot vērā konkrētā objekta gada patēriņa apjomu. Turpretī sākot no 2026. gada pirmā tarifu fiksētā kategorija tiks sadalīta divās fiksētās kategorijās – līdz 4 m³/h un no 4,1 m³/h līdz 6 m³/h. Šāda pieeja ļaus precīzāk sadalīt attiecināmo izmaksu apmēru starp māsaimniecības lietotājiem, kas dabasgāzi izmanto apkures vajadzībām, un lietotājiem, kas dabasgāzi izmanto ēdiena pagatavošanai.

Tarifu sistēma paredz arī sezonālo tarifu, kas paredzēts tiem lietotājiem, kuri 85% no kopējā gada dabasgāzes patēriņa izmanto laika posmā no maija līdz novembrim.

Sākot no 2026. gada 1. janvāra biometāna ražotāji, kas ir pieslēgušies pie dabasgāzes sadales sistēmas, norēķināsies atbilstoši to noteiktajai maksimālajai atļautajai slodzei vai pieteiktajai slodzei, maksājot fiksēto maksājumu. Mainīgais maksājums par ievadīto biometāna apjomu biometāna ražotājiem netiks piemērots.

Izstrādājot 2026. gada tarifu projektu, lai nodrošinātu precīzāku izmaksu struktūru, sistēmas operatora izmaksu pieaugums tiek galvenokārt kompensēts, paaugstinot lietotājiem fiksēto maksu.

Atbilstoši Regulatora 2022. gada 29. augustā apstiprinātajā metodikā "Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodika" (turpmāk - Kapitāla izmaksu metodika) noteiktajam, tarifiem, kuru spēkā stāšanās datums plānots no 2025. gada, tiek piemērota kapitāla atdeves likme nominālā izteiksmē. Ņemot vērā, ka Regulators 2024. gadā nenoteica kapitāla atdeves likmi, bet 2025. gada 27. martā publicēja "Konsultāciju dokumentu par grozījumiem kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā" (turpmāk – Grozījumu projekts), kurā norādīta atbilstoši Grozījumu projektam dabasgāzes sadales sistēmas operatoram aprēķinātā prognozētā kapitāla atdeves likme 5,9% apmērā, iesniegtajā tarifu projektā Gasol piemēro kapitāla atdeves likmi 5,9%.

¹ Informācija norādīta uz 2025. gada 28. februāri

2. Kopējās sadales sistēmas pakalpojuma izmaksas

1. tabula. Dabaszāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu iekļaujamās izmaksas

NR. P.K.	IZMAKSU POSTENIS	APZĪMĒJUMS	MĒRVENĪBA	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
1.	Sadales sistēmas kopējās izmaksas $I_{SSO} = I_{kap} + I_{eksp} + I_{nod} - I_{SSO\ ef} + I_{kor}$	I_{SSO}	Tūkst. EUR	71 560,2
2.	Kapitāla izmaksas $I_{kap} = P_{KA} + I_{nol}$	I_{kap}	Tūkst. EUR	27 709,8
2.1.	Kapitāla atdeve $P_{KA} = RAB \times wacc$	P_{KA}	Tūkst. EUR	16 273,3
	Regulējamo aktīvu bāzes kopējā summa	RAB	Tūkst. EUR	275 819,2
	Vidēji svērtā kapitāla atdeves likme	WACC	%	5,90%
2.2.	Pamatlīdzekļu nolietojums $I_{nol} = I_{nol.pam} + I_{nol.nem}$	I_{nol}	Tūkst. EUR	11 436,5
3.	Nodokļu izmaksas	I_{nod}	Tūkst. EUR	156,7
4.	Ekspluatācijas izmaksas $I_{eksp} = I_{tehn.proc} + I_{pers} + I_{rem} + I_{saimn}$	I_{eksp}	Tūkst. EUR	38 705,2
4.1.	Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabaszāzes zudumu izmaksas	$I_{tehn.proc}$	Tūkst. EUR	3 570,4
4.2.	Personāla un sociālās izmaksas	I_{pers}	Tūkst. EUR	28 366,0
4.3.	Saimnieciskās darbības izmaksas	$I_{rem} + I_{saimn}$	Tūkst. EUR	6 768,8
4.4.	Izmaksu korekcija, kas sistēmas operatoram jāsamazina	$I_{SSO\ ef}$	Tūkst. EUR	0,0
5.	Izmaksu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējo periodu prognožu novirzēm un veiktajiem efektivitātes pasākumiem	I_{kor}	Tūkst. EUR	4 988,6

3. Tarifi

Dabaszgāzes sadales maksājumu veido mainīgais maksājums un fiksētais maksājums. No sistēmas viedokļa būtiski ir saglabāt gāzes patēriņa līmeni, tādēļ svarīga kļūst energoresursu un to risinājumu konkurētspēja to klientu vidū, kuri varētu būt jutīgāki pret sadales tarifu izmaiņām.

MAINĪGAIS MAKSĀJUMS

Mainīgais maksājums ir atkarīgs no patērētā dabaszgāzes apjoma. Mainīgais maksājums (EUR/MWh) tiek noteikts, dalot no plānoto tarifu grupas gūto regulēto ieņēmumu daļu no mainīgā maksājuma ar attiecīgās tarifu grupas kopējo patēriņu. Visu tarifu grupu lietotājiem mainīgais tarifs salīdzinājumā ar spēkā esošo sadales tarifa mainīgo maksājumu samazinās.

FIKSĒTAIS MAKSĀJUMS SADALES SISTĒMAS JAUDAS UZTURĒŠANAI UN ATTĪSTĪŠANAI

Fiksētais maksājums ir atkarīgs no caurplūdes jaudas un tiek noteikts individuāli katram lietotājam atbilstoši tehniskajai dokumentācijai. Tomēr, lai lietotājiem būtu vieglāk saprotama fiksētā tarifa piemērošana, fiksētais maksājums ir izlīdzināts starp tarifu grupām.

Fiksētais maksājums objektiem, kuriem uzstādītā atļautā slodze ir līdz 65 m³/h (ieskaitot)

Lielākajai daļai no 1. un 2. tarifu grupas lietotājiem pieslēgumu atļautā slodze ir līdz 65 m³/h. Lai novērstu iespējamu jaudas samazinājumu un neracionālu finanšu efektu, objektiem, kuriem uzstādītā atļautā slodze ir līdz 65 m³/h (ieskaitot), neatkarīgi no tā, kurā grupā tas atrodas, ir noteikts vienāds fiksētais maksājums tipiskajām jaudas kategorijām (EUR/gadā). Arī no tehnoloģiskā viedokļa vienāda maksājums ir atbalstāms, jo šo grupu lietotājiem galvenokārt ir tipveida gāzes mēraparāti ar standartizētu pieslēguma atļauto slodzi.

Fiksētais maksājums objektiem, kuriem uzstādītā atļautā slodze ir lielāka par 65 m³/h

Visiem objektiem, kuriem maksimālā atļautā slodze ir **lielāka par 65 m³/h**, fiksētais maksājums tiek aprēķināts par katru atļautās slodzes vienību. Norēķinu vienkāršības dēļ fiksētais maksājums par katru m³/h ir vienāds visiem 1. – 7. tarifu grupas objektiem.

Fiksētās maksas piemērošanai tiek izmantotas ar lietotāju noslēgtajos pieslēguma līgumos noteiktās atļautās slodzes vērtības, vai lietotājiem, kuri ir tirgus dalībnieki, pieteiktās slodzes vērtības, pie nosacījuma, ja lietotājs gazificētā objekta komercuzskaites mēraparātu aprīko ar sistēmu komercuzskaites mēraparāta operatīvo datu automatizētai attālinātai nolasīšanai (telemetrija). Telemetrijas gadījumā reizi kalendārājā gadā lietotājs uz nākamo gadu var pieteikt zemāku atļauto slodzi par lietotāja dabaszgāzes iekārtu un aparātu kopīgo maksimāli iespējamo slodzi (pieteiktā slodze). Šajā gadījumā fiksētā maksa tiek aprēķināta, par pamatu ņemot pieteikto slodzi. Lai nepieļautu pieteiktās vai atļautās slodzes neatļautu pārsniegšanu, gadījumos, kad Gaso konstatē, ka gazificētajā objektā norēķinu periodā tiek pārsniegta pieteiktā vai atļautā maksimālā slodze, Gaso no lietotāja iekasē papildus maksu, kas tiek aprēķināta trīskāršā apmērā par norēķinu periodā konstatēto lielāko pārsniegto pieteiktās vai atļautās maksimālās slodzes lielumu.

Biometāna ražotāji sākot no 2026. gada 1. janvāra par sadales sistēmas pakalpojumu norēķinās maksājot tikai fiksēto tarifu atbilstoši to maksimālajai atļautajai vai, gadījumā, ja biometāna ražotājs būs pieteicis zemāku slodzi, atbilstoši to pieteiktajai slodzei.

SPECIĀLAIS TARIFS SEZONĀLAJIEM LIETOTĀJIEM

Arī 2026. gada tarifu projektā plānots noteikt speciālo tarifu sezonāliem lietotājiem, kuriem patēriņš no maija līdz novembrim veido vairāk nekā 85% no objekta gada patēriņa un citos mēnešos nepārsniedz 15% no gada patēriņa. Šis tarifs sastāv tikai no mainīgās daļas.

2. tabula. Dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojuma jaunie tarifi (bez PVN).

GRUPA	POZĪCIJA	TARIFS (BEZ PVN)	MĒRVIENTĪBA
Tarifu mainīgā daļa (pēc patēriņa grupas)**			
1	Līdz 2 635 kWh	26,9860	EUR/MWh
2	No 2 635,1 līdz 263 450 kWh	10,2213	EUR/MWh
3	No 263 450,1 līdz 1 327 788 kWh	9,2848	EUR/MWh
4	No 1 327 788,1 līdz 13 277 880 kWh	6,1869	EUR/MWh
5	No 13 277 880,1 līdz 132 778 800 kWh	4,0210	EUR/MWh
6	No 132 778 800,1 līdz 1 353 800 000 kWh	1,9707	EUR/MWh
7	Virš 1 353 800 000 kWh	0,3440	EUR/MWh
Tarifu fiksētā daļa (pēc atļautās slodzes (m³/h))			
1	Līdz 4 m ³ /h*****	72,00	EUR/gadā***
2	No 4,1 m ³ /h līdz 6 m ³ /h	108,00	EUR/gadā***
3	No 6,1 līdz 10 m ³ /h	168,00	EUR/gadā***
4	No 10,1 līdz 16 m ³ /h	264,00	EUR/gadā***
5	No 16,1 līdz 25 m ³ /h	396,00	EUR/gadā***
6	No 25,1 līdz 40 m ³ /h	552,00	EUR/gadā***
7	No 40,1 līdz 65 m ³ /h	894,00	EUR/gadā***
8	Virš 65 m ³ /h*****	11,00	EUR/m ³ /h/gadā****
Sezonālais tarifs (pēc patēriņa grupas)*			
1	No 2 635,1 līdz 1 327 788 kWh	14,9200	EUR/MWh
2	No 1 327 788,1 līdz 13 277 880 kWh	9,5000	EUR/MWh

*tarifu var izvēlēties lietotāji, kuru dabaszgāzes patēriņš no maija līdz novembrim ir vairāk nekā 85% no objekta gada patēriņa. Šiem lietotājiem netiek piemērota tarifu fiksētā daļa.

**eiro par vienu megavatstundu.

*** eiro par pieslēgumu gadā.

**** eiro par vienu kubikmetru stundā gadā.

*****Biometāna ražotāji norēķinās tikai par fiksēto tarifu, atbilstoši to maksimālajai atļautajai vai pieteiktajai slodzei.

*****Fiksētās slodzes grupai Līdz 4 m³/h var kvalificēties tikai tie Objekti, kuros dabaszgāze tiek izmantota tikai ēdiena pagatavošanai un/vai ūdens sildīšanai, t.i. objektā nav uzstādīts apkures katls.

Ja Gaso konstatē, ka gazificētajā objektā norēķinu periodā tiek pārsniegta pieteiktā vai atļautā maksimālā slodze, Gaso no lietotāja iekasē papildus maksu, kas tiek aprēķināta trīskāršā apmērā par norēķinu periodā konstatēto lielāko pārsniegto pieteiktās vai atļautās maksimālās slodzes lielumu.

Sadales sistēmas pakalpojuma tarifi ir pārdomāti un izsvērti. Tarifi noteikti tādā apmērā, lai dabaszgāzes sadales sistēmas lietotāju maksājumi segtu ekonomiski pamatotas pakalpojuma izmaksas un veicinātu efektīvāku pieslēguma jaudas izmantošanu.

4. Tarifu projekta sagatavošanas bāze

Gasu ir sagatavojis 2026. gada tarifu projektu atbilstoši Regulatora 2022. gada 29. augustā apstiprinātajai "Dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika" (turpmāk - Tarifu metodika) noteiktajam, kā arī atbilstoši Kapitāla izmaksu metodikā noteiktajam. Sagatavojot 2026. gada tarifu projektu, izmaksu novērtējumam par pamatu tiek ņemts 2024. gada 27. novembrī ar Gasu padomes lēmumu Nr.9 (2024) apstiprinātais 2025. gada budžets, kurš tiek koriģēts atbilstoši Tarifu metodikā noteiktajam. Papildus tarifu izmaksu bāze, kas ir balstīta uz 2025. gada budžeta datiem, tiek koriģēta, ja ir secināts, ka līdz tarifu projekta sagatavošanas brīdim ir būtiski mainījies konkrētu pozīciju izmaksu apmērs, piemēram, palielinājušās ārpakalpojumu cenas, kā arī iekļauta prognozētā nākamo gadu inflācija un darba algas pieauguma koeficienti.

Līdz jaunu dabaszgāzes sadales sistēmas pakalpojumu tarifu apstiprināšanai spēkā ir ar 2023. gada 19. decembra Regulatora Padomes lēmumu apstiprinātie sadales sistēmas pakalpojuma tarifi. Izstrādājot jauno tarifu projektu nākamajam regulatīvajam periodam, pieņemts, ka jaunie dabaszgāzes sadales tarifi stāsies spēkā no 2026. gada 1. janvāra.

GALVENIE PAMATPRINCIPI

Tarifu projekta būtiskākās pamatnostādnes ir šādas:

- **Regulatīvais periods.** Atbilstoši Tarifu metodikā noteiktajam, regulatīvā perioda ilgums var būt no diviem līdz pieciem gadiem. Lai pēc iespējas nodrošinātu dabaszgāzes lietotājiem lielāku stabilitāti saistībā ar iespējamajām izmaiņām sadales sistēmas pakalpojuma tarifos, bet tajā pašā laikā saglabātu finansiālu stabilitāti sistēmas operatoram, Gasu 2026. gada tarifu projektā paredz, ka regulatīvais periods tiek noteikts uz trīs gadiem jeb trīsdesmit sešiem (36) mēnešiem.
- **Izmaksu bāze.** Salīdzinot ar tarifu, kas tika apstiprināts 2021. gadā, 2026. gada tarifu projektā izmaksu bāze pirms regulatīvā rēķina korekcijām un efektivitātes ietaupījuma ir par 20% lielāka, savukārt, ja netiek ņemts vērā kapitālizmaksu pieaugums, izmaksu bāzes pieaugums ir vien 6%. Ņemot vērā, ka atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datubāzē pieejamajai informācijai, inflācijas apmērs kopš 2021. gada līdz 2025. gada 1. janvārim ir bijis 35,7% apmērā, sadales sistēmas operatora izmaksu bāzes pieaugums piecu gadu laikā tikai 6% apmērā ir ļoti zems. Zems izmaksu pieaugums ir skaidrojams ar to, ka Gasu pēdējos gados ir paveicis ievērojamu darbu un ieviesis būtiskus efektivitātes pasākumus ar mērķi samazināt uzņēmuma izmaksas.
- **Kapitāla atdeves likme.** Atbilstoši Kapitāla izmaksu metodikā noteiktajam, tarifiem, kuru spēkā stāšanās datums plānots no 2025. gada, tiek piemērota kapitāla atdeves likme nominālā izteiksmē. Ņemot vērā, ka Regulators 2024. gadā nenoteica kapitāla atdeves likmi, bet 2025. gada 27. martā publicēja "Konsultāciju dokumentu par grozījumiem kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā", kurā norādīts, ka dabaszgāzes sadales sistēmas operatoram prognozētais kapitāla atdeves likmes apmērs veidos 5,9%, iesniegtajā tarifu projektā Gasu piemēro kapitāla atdeves likmi 5,9%.
- **Lietotājiem nodotais dabaszgāzes daudzums.** 2026. gada tarifu projektā kopējais lietotājiem piegādātais dabaszgāzes apjoms veido 8 363 GWh. Šāds apjoms tika noteikts aprēķinot uz 2025. gada 1. janvāri pieslēgto objektu 2022., 2023. un 2024. gadu vidējo patēriņa apmēru pa tarifu grupām, precizējot 1. tarifu grupas dabaszgāzes patēriņu.
- **Speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem.** Arī 2026. gada tarifu projektā paredzēts speciālais tarifs sezonālajiem lietotājiem. Šāds tarifs nepieciešams, lai mazinātu nesamērīgu dabaszgāzes sadales

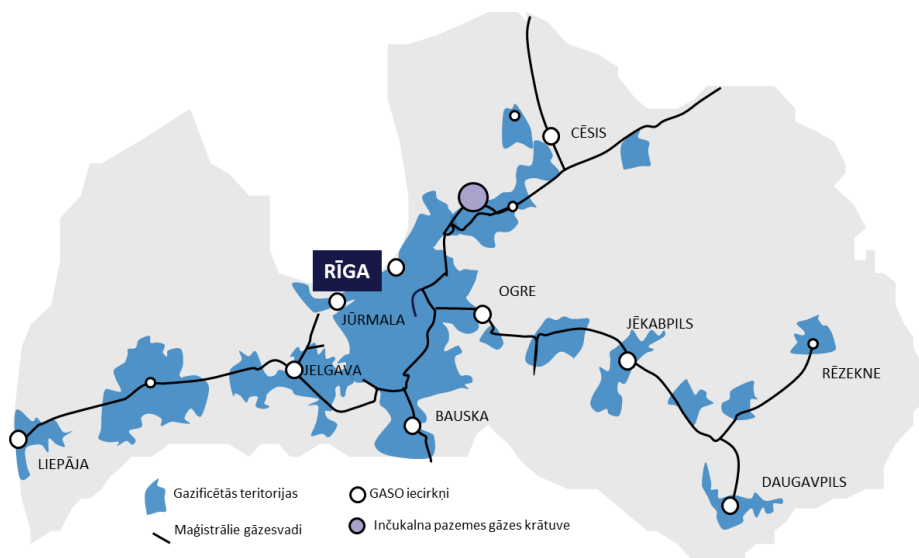
maksājuma pieaugumu tiem lietotājiem, kuriem dabasgāzes patēriņš no maija līdz novembrim veido vairāk nekā 85% no objekta gada patēriņa, bet citos mēnešos nepārsniedz 15% no gada patēriņa. Ņemot vērā to, ka pēdējos gados tika novērota regulāra tarifu maiņa sezonāliem lietotājiem, turpmāk tiks noteikti divi sezonālie tarifi, tādējādi mazinot nepieciešamību lietotājiem manipulēt ar dabasgāzes patēriņu un veicinot ar dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu saistīto izmaksu prognozējamību.

- **Biometāna ražotājiem tiks piemērots fiksētais maksājums.** Ņemot vērā, ka pie Gaso sadales sistēmas 2024. gadā pieslēdzās jau divi biometāna ražotāji un nākotnē tiek prognozēti vēl jauni pieslēgumi, sākot no 2026. gada 1. janvāra biometāna ražotāji, kas ir pieslēgušies pie sadales sistēmas norēķināsies maksājot fiksēto tarifu atbilstoši maksimālajai atļautajai vai pieteiktajai slodzei, ja tādu ir noteikuši, attiecīgi nosedzot tās izmaksas, kuras ir saistītas ar sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanu. Mainīgais maksājums par ievadīto biometāna apjomu tiem netiks piemērots.
- **Izveidota jauna fiksētās maksas kategorija.** Sākot no 2026. gada pirmā fiksētā tarifa kategorija tiks sadalīta divās fiksētās kategorijās – līdz 4 m³/h un no 4,1 m³/h līdz 6 m³/h. Šāda pieeja ļaus precīzāk sadalīt attiecināmo izmaksu apmēru starp mājsaimniecības lietotājiem, kas dabasgāzi izmanto apkures vajadzībām un lietotājiem, kas dabasgāzi izmanto ēdiena pagatavošanai.
- **Izlīdzināts fiksētais maksājums starp tarifu grupām.** 2026. gada tarifu projektā saglabājas spēkā esošā pieeja, ka visiem objektiem, kuriem uzstādītā atļautā slodze ir līdz 65 m³/h (ieskaitot), un neatkarīgi no tā, kurā tarifu grupā attiecīgais objekts atrodas, tiek noteikts vienāds fiksētais maksājums eiro par vienu atļautās slodzes kubikmetru stundā gadā.

SADALES SISTĒMAS PĀRKLĀJUMS

Dabasgāzes sadales sistēmu veido sadales gāzes vadi 5 479 km garumā, 160 gāzes regulēšanas punkti (turpmāk – GRP), 1 149 skapjveida gāzes regulēšanas punkti (turpmāk – SGRP) un 8 624 mājas regulatori (turpmāk – MR)². Lielākā daļa no Gaso īpašumā esošajiem gāzesvadiem atrodas Rīgas iecirkņa apkalpes zonā. Kopā sadales sistēmā 18,4% ir augsta spiediena gāzesvadi, 43,2% ir vidēja spiediena gāzesvadi un 38,3% ir zema spiediena gāzesvadi. 39,9% no šiem gāzesvadiem ir polietilēna gāzesvadi un 60,1% ir tērauda gāzesvadi. Dabasgāzes sadales sistēmas pārklājumu iespējams aplūkot zemāk esošajā attēlā.

² Informācija norādīta uz 2025. gada 28. februāri

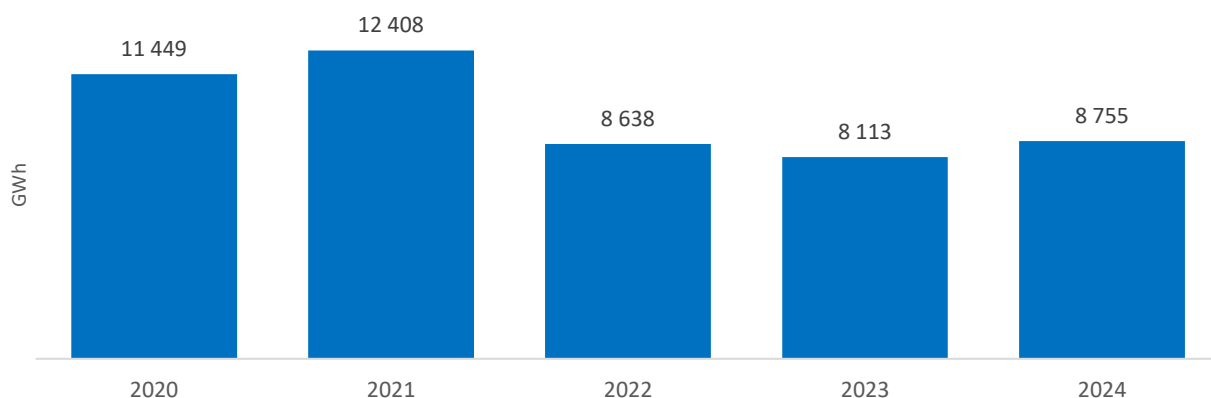

1. attēls. Dabaszgāzes sistēmas pārklājums Latvijā

DABASGĀZES PATĒRIŅA IZMAIŅAS

Pēdējo gadu laikā novērotas energoresursu kopējā patēriņa struktūras izmaiņas, būtiski samazinoties dabaszgāzes patēriņa īpatsvaram, līdz ar to palielinās atjaunīgo energoresursu īpatsvars kopējā energoresursu patēriņā. Desmit gadu laikā (2014. - 2023. gads) dabaszgāzes patēriņa īpatsvars ir samazinājies par 9,09 procentpunktiem un 2023. gadā veidoja 15,3%. Pēdējo piecu gadu laikā koģenerācijas staciju saražotās elektroenerģijas apjoms samazinājies par 50%, bet saražotā elektroenerģija dabaszgāzes koģenerācijas stacijās pēdējo piecu gadu (2019.–2023. gads) laikā ir samazinājusies no 3 246 līdz 1 422 GWh jeb par 56%³.

Lai arī kopš 2022. gada Latvijas lietotājiem nodotais dabaszgāzes patēriņa apjoms ir ievērojami samazinājies, pēdējos trīs gados var novērot, ka dabaszgāzes patēriņš ir stabilizējies un 2024. gadā tas bija pat par 8% lielāks kā 2023. gadā.

2. attēls. Lietotājiem nodotais dabaszgāzes patēriņš 2020-2024. gadā.

Dabaszgāzes kopējo patēriņu ietekmē vairāki faktori:

- Ārējā gaisa temperatūra – klimata izmaiņu ietekmē apkures sezonā gaisa temperatūra ir ļoti neprognozējama un būtiski svārstās gadu no gada;

³ CSP informācija, https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/2024-08/Nr_21_Latvijas_energobalance_2023_%2824_00%29_LV.pdf

https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/2024-08/Nr_21_Latvijas_energobalance_2023_%2824_00%29_LV.pdf

-
- Pāreja no dabasgāzes uz alternatīviem kurināmā veidiem - koksnes šķeldu, sašķidrināto dabasgāzi, kokapstrādes atlikumiem, skaidām, granulām, briketēm;
 - Zemes siltuma sūkņu jeb ģeotermālās apkures un solāro paneļu izmantošana;
 - Kopējā tautsaimniecības attīstība, tajā skaitā rūpniecības;
 - Energoefektivitātes pasākumu ieviešana (piemēram ēku siltināšana);
 - Ģeopolitiskie apstākļi.

Latvijā lielākie dabasgāzes patērētāji ir siltumapgādes un elektroenerģijas uzņēmumi, un arī šo uzņēmumu dabasgāzes patēriņa apjoms ir cieši saistīts ar gaisa temperatūras izmaiņām. Bez temperatūras svārstībām, dabasgāzes patēriņu būtiski ietekmē arī atbalsts atjaunojamajiem resursiem un dažādi energoefektivitātes pasākumi. Pēdējo gadu laikā centrālapkures segmentā arvien vairāk dabasgāze tiek aizvietota ar šķeldu vai granulām.

5. Tarifus veidojošo izmaksu skaidrojums

Sadales sistēmas pakalpojuma tarifi noteikti tādā apmērā, lai dabasgāzes sadales sistēmas lietotāju maksājumi segtu ekonomiski pamatotas pakalpojumu izmaksas.

3. tabula. Dabasgāzes sistēmas sadales pakalpojuma tarifos iekļaujamās izmaksas

SADALES TARIFOS IEKĻAUJAMĀS IZMAKSAS TŪKST. EUR	2021. GADA APSTIPRINĀTAIS TARIFIS	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
Kopējās izmaksas	54 029	71 560
Kapitāla izmaksa	19 063	27 710
Kapitāla atdeve	7 518	16 273
<i>RAB</i>	283 704	275 819
<i>WACC</i>	2,65%	5,90%
Pamatlīdzekļu nolietojums	11 545	11 436
Darbības izmaksas	36 376	38 705
Dabasgāze tehnoloģiskām vajadzībām	3 062	3 570
Personāla un sociālās izmaksas	26 691	28 366
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	6 623	6 769
Nodokļi	153	157
Negūto ieņēmumu apmērs	116	4 989
Efektivitātes ietaupījums	-1 679	0
Tarifu projektā izmantotais trīs gadu vidējais patēriņš (GWh)	13 782	8 363

Saskaņā ar Tarifu metodikā noteikto, Gaso 2026. gada tarifu aprēķinā iekļāva izmaksas, kas sastāv no kapitāla izmaksām 27 710 tūkst. EUR apmēra, ekspluatācijas izmaksām 38 705 tūkst. EUR apmēra, nodokļiem 157 tūkst. EUR apmēra un ieņēmumu korekcijas 4 989 tūkst. EUR apmēra, kas sastāv no iepriekšējo regulatīvā perioda izmaksu un ieņēmumu prognožu novirzēm, un atbilstoši Tarifu metodikas 29. punktam, iekļautā iepriekšējā regulatīvajā periodā īstenoto efektivitātes uzlabošanas pasākumu radītā izmaksu ietaupījuma, kas nepārsniedz 50% no faktiskajiem izmaksu ietaupījumiem.

Ņemot vērā būtiskus iepriekšējā regulatīvajā tarifu periodā veiktos efektivitātes uzlabošanas pasākumus, kuru rezultāts ļoti ievērojami samazināja 2026. gada tarifu projektā iekļaujamās saimnieciskās darbības izmaksas, 2026. gada tarifu projektā Gaso nav paredzējis papildus izmaksu ietaupījumus, kas operatoram ir jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Tomēr būtiski norādīt, ka Gaso arī nākamajā regulatīvajā periodā turpinās rūpīgi izvērtēt visas sadales pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās izmaksas.

Regulējamo aktīvu bāze

Visi regulējamo aktīvu bāzē (turpmāk – RAB) iekļautie pamatlīdzekļi tiek izmantoti efektīva sadales sistēmas pakalpojuma sniegšanā, nodrošinot kvalitatīvus un drošus pakalpojumus.

Saskaņā ar Tarifu metodikā noteikto, sadales sistēmas RAB vērtības aprēķinos Gaso iekļāva sistēmas operatora īpašumā esošo pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iepriekšējā finanšu pārskata gada atlikušo vai bilances vērtību gada beigās, neiekļaujot finanšu ieguldījumus, debitoru parādus, vērtspapirus un līdzdalību kapitālos, naudas līdzekļus, krājumus, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī pamatlīdzekļu vērtības daļu, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta.

Gasu RAB vērtībā nav iekļauti aktīvi vai aktīvu daļa, kas netiek izmantoti regulējamo pakalpojumu sniegšanā. Pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas iegūta bez atlīdzības, netiek iekļauta RAB vērtībā, un šīs pamatlīdzekļu daļas nolietojums netiek segts ar sadales sistēmas pakalpojuma tarifiem. Saskaņā ar Tarifu metodiku, sadales sistēmas RAB veido bilances vērtība uz 2024. gada 31. decembri, no tā, atbilstoši Kapitāla izmaksu metodikā noteiktajam, izslēdzot RAB vērtībā neiekļaujamo pamatlīdzekļu vērtības apmēru.

Kapitāla atdeve

Gasu atļautā kapitāla atdeve ir aprēķināta piemērojot Regulatora 2025. gada 27. martā publicētajā "Konsultāciju dokumentā par grozījumiem kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikā" prognozēto kapitāla atdeves likmi 5,90% apmērā.

REGULĒJAMO AKTĪVU BĀZE (TŪKST. EUR)	275 819,2
Pamatlīdzekļi (tūkst. EUR)	275 819,2
Vidējā svērtā kapitāla atdeves likme (WACC)	5,90%
Kapitāla atdeve (tūkst. EUR)	16 273,3

Nolietojums un amortizācija

Gasu 2026. gada tarifu projektā iekļāva RAB iekļauto pamatlīdzekļu vai to vērtības daļas nolietojumu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu, saskaņā ar Kapitāla izmaksu metodiku.

TŪKST. EUR	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
Nolietojums kopā (Tarifu projektā iekļaujamas izmaksas)	11 436,5

Nodokļi

Saskaņā ar Tarifu metodikā noteikto Gasu izmaksu bāzē iekļauj nodokļu izmaksas atbilstoši normatīvo aktu nosacījumiem.

TŪKST. EUR	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
Nekustamā īpašuma nodoklis (RAB sastāvā iekļautajiem aktīviem)	156,7
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	0
Nodokļi kopā (Tarifu projektā iekļaujamas izmaksas)	156,7

Ekspluatācijas izmaksas

Saskaņā ar Tarifu metodikā noteikto, ekspluatācijas izmaksās ir iekļautas tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas, personāla un sociālās izmaksas, kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas un pārējās saimnieciskās darbības izmaksas. Papildus Tarifu metodikā noteikts, ka īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksās ir iekļaujamas krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas.

Ekspluatācijas izmaksas ietver gan izmaksas, kas saistītas ar sadales tīkla apkalpošanu, gan arī izmaksas, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas

Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un dabasgāzes zudumu izmaksas ietekmē dabasgāzes cena, sadales sistēmas tehniskais stāvoklis, tehnoloģiskie darba režīmi, dabasgāzes uzskaites kārtība, kā arī apkārtējās vides temperatūra.

TŪKST. EUR	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
Dabaszgāzes tehnoloģiskie zudumi un nesaiste	3 053,9
Apkure	94,4
Dabaszgāze tehnoloģiskajām vajadzībām	422,1
Kopā dabaszgāze tehnoloģiskām vajadzībām (Tarifu projektā iekļaujamās izmaksas)	3 570,4

Personāla izmaksas

Personāla izmaksas ietver Gaso darbinieku darba samaksu, piemaksas darbiniekiem, normatīvajos aktos noteiktās obligātās sociālās apdrošināšanas iemaksas, iemaksas darbinieku pensiju fondā, darbinieku veselības apdrošināšanu un pārējās sociālās izmaksas, kuras izriet no Darba likuma, jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem un Gaso koplīguma.

TŪKST. EUR	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
Kopā personāla izmaksas (Tarifu projektā iekļaujamās izmaksas)	28 366,0

Kārtējo tīpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas

Kārtējo tīpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas ietver gan izmaksas, kas saistītas ar sadales tīkla apkalpošanu, gan arī izmaksas, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

TŪKST. EUR	2026. GADA TARIFU PROJEKTS
Materiālu un pakalpojumu izmaksas	5 664,7
Pārējās darbības izmaksas	1 104,1
Kopējās uzturēšanas izmaksas (Tarifu projektā iekļaujamās izmaksas)	6 768,8

Sadales sistēmas uzturēšanas izmaksās tiek iekļauti materiāli, ko izmanto, veicot sistēmas uzturēšanas un remontu darbus. Dabaszgāzes sadales infrastruktūra aptver plašu Latvijas teritoriju, un tīkla pārvaldību veic deviņi sadales uzņēmuma reģionālie biroji: Rīgā, Jelgavā, Bauskā, Liepājā, Jūrmalā, Cēsīs, Ogrē, Jēkabpilī un Daugavpilī. Visi nekustamā tīpašuma objekti pieder uzņēmumam.

